

บทที่ 2

ตัวสถิติที่ใช้ในการทดสอบและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันตัวสถิติทดสอบที่ใช้กันอย่างแพร่หลายได้แก่ ตัวสถิติทดสอบซี (z test statistic) ตัวสถิติทดสอบที (t test statistic) ตัวสถิติทดสอบเอฟ (F test statistic) และตัวสถิติทดสอบไคกำลังสอง (χ^2 -test statistic) ซึ่งตัวสถิติที่ใช้ทดสอบทั้ง 4 ตัวนี้ใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติซึ่งแตกต่างกัน ตัวสถิติทดสอบทีและซีมักใช้เพื่อสรุปเกี่ยวกับค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) ของกลุ่มประชากร ส่วนตัวสถิติทดสอบเอฟและไคกำลังสองมักจะใช้สรุปเกี่ยวกับค่าความแปรปรวน (variance) ของกลุ่มประชากร ตัวสถิติทดสอบที ซี และเอฟเป็นตัวสถิติอิงพารามิเตอร์ (parametric statistic) คือต้องอาศัยข้อตกลงเบื้องต้นบางอย่างจึงจะใช้ตัวสถิติทั้งสามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนตัวสถิติทดสอบไคกำลังสองเป็นทั้งตัวสถิติอิงพารามิเตอร์และตัวสถิติไม่อิงพารามิเตอร์ (non-parametric statistic) ดังนั้นการใช้ตัวสถิติไคกำลังสองจึงแพร่หลายและกว้างขวางกว่าการใช้ตัวสถิติทดสอบอื่น ๆ

การทดสอบไคกำลังสองไร้ศูนย์กลางสามารถใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติของกรณีการวิเคราะห์ข้อมูลพหุนาม (multinomial data analysis) เช่น การทดสอบความเป็นอิสระ (test of independence) การทดสอบภาวะเอกพันธ์ (test of homogeneity) การทดสอบภาวะสารูปสนิทธิ (goodness of fit test) เพื่อหาอำนาจการทดสอบ (power of the test) ภายใต้สมมติฐานแย้ง $H_a: \mu_i \neq \mu_j$ สำหรับทุกค่า $i \neq j$ การหาฟังก์ชันการแจกแจงสะสมไคกำลังสองไร้ศูนย์กลางอาจพิจารณาได้จากคำนิยามและทฤษฎีต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1. นิยามที่เกี่ยวข้อง

นิยามที่ 2.1.1

กำหนดให้ $x \sim N_n(0, I_n)$ จะได้ว่า $x'x = \sum_{i=1}^n x_i^2$ มีการแจกแจงไคกำลังสอง $\chi^2(n)$

ฟังก์ชันความหนาแน่นของการแจกแจงไคกำลังสอง จะอยู่ในรูปของ

$$(2.1) \quad f(u) = \frac{u^{\frac{1}{2}n-1} e^{-\frac{1}{2}u}}{2^{\frac{1}{2}n} \Gamma(\frac{1}{2}n)}, \quad u > 0$$

และฟังก์ชันที่ให้โมเมนต์ของการแจกแจงไคกำลังสอง $\chi^2(n)$ จะอยู่ในรูปของ

$$(2.2) \quad M_u(t) = (1 - 2t)^{-\frac{1}{2}n}$$

นิยามที่ 2.1.2

กำหนดให้ $\underline{x} \sim N_n(\underline{\mu}, I_n)$ จะได้ว่า $\underline{u} = \underline{x}'\underline{x}$ มีการแจกแจงไคกำลังสองไร้ศูนย์กลาง $\chi^2(n, \delta)$

หมายเหตุ

1. การแจกแจงไคกำลังสองและการแจกแจงไคกำลังสองไร้ศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กันด้วยค่าองศาความเป็นอิสระ (n) และ ค่าพารามิเตอร์ไร้ศูนย์กลาง $\delta = \frac{1}{2} \mu' \mu = \frac{1}{2} \sum \mu_i^2$
2. การแจกแจงไคกำลังสองไร้ศูนย์กลาง $\chi^2(n, \delta)$ มีค่าองศาความเป็นอิสระ $= n$ และค่าพารามิเตอร์ไร้ศูนย์กลาง $= \delta$ และผู้อ่านจะสังเกตได้ว่าเมื่อ $\delta = 0$ ซึ่งจะเกิดขึ้นกรณีที่ $\mu = 0$ การแจกแจงไคกำลังสองไร้ศูนย์กลางสามารถลดรูปเป็นการแจกแจงไคกำลังสอง

ฟังก์ชันความหนาแน่นของการแจกแจงไคกำลังสองไร้ศูนย์กลางจะอยู่ในรูปแบบข้างล่างนี้

$$(2.3) \quad f(u) = e^{-\delta} \sum_{k=0}^{\infty} \frac{\delta^k}{k!} \frac{u^{\frac{1}{2}n+k-1} e^{-\frac{1}{2}u}}{2^{\frac{1}{2}n+k} \Gamma(\frac{1}{2}n+k)}$$

เราจะสังเกตได้ว่าสมการที่ 2.3 มีเทอมของฟังก์ชันความหนาแน่นของการแจกแจงไค-

กำลังสอง เพราะว่าเทอม $\frac{u^{\frac{1}{2}n+k-1} e^{-\frac{1}{2}u}}{2^{\frac{1}{2}n+k} \Gamma(\frac{1}{2}n+k)}$ เป็นฟังก์ชันความหนาแน่นของการแจกแจงไค-

กำลังสอง $\chi^2(\frac{1}{2}n+k)$

ดังนั้นฟังก์ชันที่ให้โมเมนต์ของการแจกแจงโคก่าตั้งสองไว้ศูนย์กลาง จะอยู่ในรูปของ

$$(2.4) \quad M_u(t) = e^{-\delta} \sum_{k=0}^{\infty} \frac{\delta^k}{k!} \left(\text{moment generating function of } \chi^2\left(\frac{1}{2}n + k\right) \right)$$

เราสามารถหาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} E(\sum x_i^2) &= \sum E(x_i^2) \\ &= \sum (\sigma_x^2 + \mu_i^2) \\ &= \sum 1 + \sum \mu_i^2 \\ &= n + 2\delta \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Var}(\sum x_i^2) &= \sum \text{Var}(x_i^2) \\ &= \sum \text{Var}[(x_i - \mu_i)^2 + 2\mu_i(x_i - \mu_i) + \mu_i^2] \\ &= \sum \text{Var}(x_i - \mu_i)^2 + 4 \sum \mu_i^2 \text{Var}(x_i - \mu_i) \\ &= \sum [E(x_i - \mu_i)^4 - \{E(x_i - \mu_i)^2\}^2] + 4\mu_i^2 \sigma_x^2 \\ &= \sum [3\sigma_x^4 - (\sigma_x^2)^2] + 8\delta \\ &= 2n + 8\delta \end{aligned}$$

ทฤษฎีบทที่ 2.1

ถ้า $u_i, i = 1, 2, 3, \dots$ มีการแจกแจงโคก่าตั้งสองไว้ศูนย์กลาง และตัวแปรสุ่มแต่ละตัวเป็นอิสระกันแล้ว จะได้ว่า ผลรวมของ $u_i, i = 1, 2, 3, \dots$ จะมีการแจกแจงโคก่าตั้งสองไว้ศูนย์กลาง กล่าวคือ ถ้า $u_i, i = 1, 2, 3, \dots$ มีการแจกแจง $\chi^2(n_i; \delta_i)$ และเป็นอิสระซึ่งกันและกัน จะได้ว่า $\sum u_i, i = 1, 2, 3, \dots$ จะมีการแจกแจง $\chi^2(\sum n_i; \sum \delta_i)$

ฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก่าตั้งสองไว้ศูนย์กลาง

กำหนดให้ x มีการแจกแจง $\chi^2(n; \delta)$ เราสามารถเขียนฟังก์ชันความหนาแน่นของ x ในรูปของการแจกแจงปัวส์ซงดังนี้

$$(2.5) \quad F_n^\delta(x) = \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \cdot F_{n+2i}(x) \quad , \quad > 0$$

$$\text{เมื่อ} \quad P(i) = \frac{e^{-\frac{\delta}{2}} \left(\frac{\delta}{2}\right)^i}{i!} \quad , \quad F_{n+2i}(x) = \frac{e^{-\frac{1}{2}x} x^{\frac{1}{2}(n+i)-1}}{2^{\frac{1}{2}(n+i)} \Gamma\left(\frac{1}{2}(n+i)\right)}$$

2.2 ที่มาของวิธีการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลางแต่ละวิธี

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการเปรียบเทียบวิธีการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลาง 4 วิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 วิธีนี้เป็นวิธีการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลาง โดยวิธีการคำนวณของแพตแนค (Patnaik) ซึ่งได้นำเสนอขึ้นในปี ค.ศ. 1949 วิธีนี้ใช้ในการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลางในกรณีที่องค์ความน่าจะเป็นอิสระเป็นค่าใด ๆ

วิธีที่ 2 วิธีนี้เป็นวิธีการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลาง โดยวิธีการคำนวณของแอสฮอว์ร์ และ แอ็บเดล-ซาแมด (Ashour & Abdel-Samad) ซึ่งได้นำเสนอขึ้นในปี ค.ศ. 1990 วิธีนี้ใช้ในการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลางในกรณีที่องค์ความน่าจะเป็นอิสระเป็นค่าใด ๆ

วิธีที่ 3 วิธีนี้เป็นวิธีการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลาง โดยวิธีการคำนวณของแอสฮอว์ร์ และ แอ็บเดล-ซาแมด (Ashour & Abdel-Samad) ซึ่งได้นำเสนอขึ้นในปี ค.ศ. 1990 วิธีนี้ใช้ในการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลางในกรณีที่องค์ความน่าจะเป็นอิสระเป็นเลขคี่

วิธีที่ 4 วิธีนี้เป็นวิธีการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลาง โดยวิธีการคำนวณของรูเบน (Ruben) ซึ่งได้นำเสนอขึ้นในปี ค.ศ. 1974 และต่อมาบ็อกและโกวินดาราจูลู (Bock & Govindarajulu) ได้นำเสนอในปี ค.ศ. 1989 วิธีนี้ใช้ในการคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก้าลังสองไร้ศูนย์กลางในกรณีที่องค์ความน่าจะเป็นอิสระเป็นเลขคี่

วิธีที่ 1

ในปี ค.ศ. 1949 แพตแนค (Patnaik) ได้นำเสนอฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคกกำลังสองไร้ศูนย์กลาง ซึ่งเป็นอนุกรมที่สามารถคำนวณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมเมื่อองค์ความเป็นอิสระเป็นค่าใด ๆ ดังแสดงในสมการที่ (2.8)

เนื่องจากตัวสถิติ χ^2 คือผลบวกกำลังสองของตัวแปรสุ่มที่เป็นอิสระกัน (ξ_i) ของการแจกแจงแบบปกติที่มีค่าเฉลี่ย 0 และส่วนเบี่ยงเบน σ นั่นคือ

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^n \xi_i^2 / \sigma^2$$

ถ้าค่าเฉลี่ยของ ξ_i คือ a_i เราสามารถเขียนได้ว่า $x_i = \xi_i - a_i$
ดังนั้นตัวสถิติโคกกำลังสองไร้ศูนย์กลางสามารถเขียนได้เป็น

$$\chi'^2 = \sum_{i=1}^n (x_i + a_i)^2 / \sigma^2$$

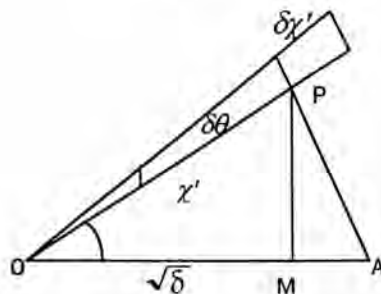
สมมติว่า $\sigma=1$ จะได้ว่า

$$(2.6) \quad F(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}x^2}$$

$$\text{นั่นคือ } \chi'^2 = \sum_{i=1}^n \xi_i^2$$

ให้ตัวแปรสุ่ม ξ มี n มิติ และจุด O เป็นจุดศูนย์กลาง (origin) จุด P คือ $(\xi_1, \dots, \xi_n)$ จุด A คือ $(a_1, \dots, a_n)$ มุม $\angle POA = \theta$ และจุด M คือระยะตั้งฉากจากจุด P กับแกน OA แสดงในรูปภาพที่ 2.1

$$OP^2 = \chi'^2, \quad OA^2 = \sum_{i=1}^n a_i^2 = \delta$$

รูปภาพที่ 2.1

จากสมการ (2.6) ฟังก์ชันการแจกแจงสะสมที่จุด P สามารถเขียนได้เป็น

$$(2.7) \quad \exp\left[-\frac{1}{2}\sum_{i=1}^n(\xi_i - a_i)^2\right] = \exp\left[-\frac{1}{2}PA^2\right] = \exp\left[-\frac{1}{2}(\chi'^2 + \delta - 2\chi'\sqrt{\delta}\cos\theta)\right]$$

เมื่อกำหนดให้ OP และ θ คงที่ P เป็นอิสระกัน $n-1$ ตัว, $PM = \chi' \sin \theta$
จะได้พื้นที่ของพื้นผิวเป็น $(\chi' \sin \theta)^{n-2}$

ถ้า χ' เพิ่มขึ้นเป็น $\chi' + d\chi'$ และ θ เพิ่มขึ้นเป็น $\theta + d\theta$ แล้วพื้นที่ของ $\chi d\chi d\theta$ จะเพิ่มขึ้นเป็น $(\chi' \sin \theta)^{n-2} \chi d\chi d\theta$ เมื่อพิจารณาการแจกแจงของ χ' อย่างเดียวจะได้ว่า

$$F(\chi')d\chi' = C \int_0^\pi e^{-\frac{1}{2}(\chi'^2 + \delta - 2\chi'\sqrt{\delta}\cos\theta)} (\chi' \sin \theta)^{n-2} d\theta d\chi'$$

ซึ่งสามารถเขียนได้เป็น

$$F(\chi'^2)d\chi'^2 = \frac{C}{2} e^{-\frac{1}{2}(\chi'^2 + \delta)} (\chi'^2)^{\frac{1}{2}n-1} d\chi'^2 \int_0^{\frac{1}{2}\pi} (e^{-\sqrt{\delta}\chi'\cos\theta} + e^{\sqrt{\delta}\chi'\cos\theta}) \sin^{n-2} \theta d\theta$$

จะได้ว่า

$$F(\chi'^2) = \frac{1}{2} C e^{-\frac{1}{2}(\chi'^2 + \delta)} (\chi'^2)^{\frac{1}{2}n-1} \frac{\Gamma(\frac{1}{2})\Gamma\{\frac{1}{2}(n-1)\}}{\Gamma(\frac{1}{2}n)} \left\{ 1 + \frac{1}{n} \left(\frac{\chi'^2 \delta}{2} \right) + \frac{1}{n(n+2)2!} \left(\frac{\chi'^2 \delta}{2} \right)^2 + \dots \right\}$$

เมื่อแทนค่า $\delta = 0$ อนุกรมนี้สามารถลดรูปเป็นการแจกแจงแบบไคกำลังสองและจะสามารถหาค่า C ได้ ซึ่งจะทำให้ได้อนุกรมต่อไปนี้

$$(2.8) \quad F_n^\delta(x) = \frac{e^{-\frac{1}{2}(x+\delta)} x^{\frac{1}{2}n-1}}{2^{\frac{1}{2}n} \Gamma(\frac{1}{2}n)} \left\{ 1 + \frac{1}{n} \left(\frac{x\delta}{2} \right) + \frac{1}{n(n+2)2!} \left(\frac{x\delta}{2} \right)^2 + \dots \right\}$$

วิธีที่ 2

ในปี ค.ศ. 1990 แอชฮาวร์ และ แอ็บเดล-ซาแมด (Ashour & Abdel-Samad) ได้นำเสนอ การประมาณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก่าถึงสองไว้ศูนย์กลางซึ่งเป็นอนุกรมที่สามารถ คำนวณฟังก์ชันการแจกแจงสะสมเมื่อองศาความเป็นอิสระเป็นค่าใดๆ ดังสมการที่(2.11)

เราสามารถเขียนฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก่าถึงสองได้ดังนี้

$$(2.9) \quad F_n(x) = f_n\left(\frac{x}{2}\right) \sum_{s=0}^{\infty} C_s\left(\frac{x}{2}, \frac{n}{2}\right)$$

$$\text{เมื่อ } f_n\left(\frac{x}{2}\right) = \frac{e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{2}\right)^{\frac{n}{2}}}{\Gamma\left(\frac{n}{2}+1\right)}$$

$$C_s\left(\frac{x}{2}, \frac{n}{2}\right) = \frac{\frac{x}{2}}{\left(\frac{n}{2}+s\right)} C_{s-1}\left(\frac{x}{2}, \frac{n}{2}\right), s = 1, 2, 3, \dots$$

$$\text{และ } C_0\left(\frac{x}{2}, \frac{n}{2}\right) = 1$$

จากสมการที่ (2.5) และ (2.9) เราสามารถเขียนฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก่าถึงสองไว้ ศูนย์กลางของแอชฮาวร์ และ แอ็บเดล-ซาแมดได้ดังนี้

$$(2.10) \quad F_n^\delta(x) = \sum_{i=0}^{\infty} P(i) f_{m+i}(y) \sum_{j=0}^{\infty} C_j(y, m+i)$$

$$\text{เมื่อ } y = \frac{x}{2} \text{ และ } m = \frac{n}{2}$$

$$\begin{aligned} \text{นั่นคือ } F_n^\delta(x) &= \sum_{i=0}^{\infty} \frac{e^{-\frac{\delta}{2}} \left(\frac{\delta}{2}\right)^i}{i!} \frac{e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{2}\right)^{\frac{n}{2}+i}}{\left(\frac{n}{2}+i\right)!} \sum_{s=0}^{\infty} C_s\left(\frac{x}{2}, \frac{n}{2}+i\right) \\ &= \frac{e^{-\frac{\delta}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \left(\frac{x}{2}\right)^{\frac{n}{2}}}{\left(\frac{n}{2}\right)!} \left[1 + \frac{\frac{\delta x}{4}}{1! \left(\frac{n}{2}+1\right)} + \frac{\left(\frac{\delta x}{4}\right)^2}{2! \left(\frac{n}{2}+1\right) \left(\frac{n}{2}+2\right)} + \right. \\ &\quad \left. \dots + \frac{\left(\frac{\delta x}{4}\right)^r}{r! \prod_{i=1}^r \left(\frac{n}{2}+i\right)} + \dots \right] \sum_{s=0}^{\infty} C_s\left(\frac{x}{2}, \frac{n}{2}+i\right) \end{aligned}$$

จะได้ว่า

$$(2.11) \quad F_n^\delta(x) = e^{-\delta/2} f_n(x) \sum_{i=0}^{\infty} \frac{C_i(z, m)}{i!} \sum_{j=0}^{\infty} C_j(y, m+i)$$

$$\text{เมื่อ } f_n(x) = \frac{e^{-x/2} \left(\frac{x}{2}\right)^{n/2}}{\Gamma\left(\frac{n}{2}+1\right)}, \quad C_j(z, k) = \frac{z}{(k+j)C_{j-1}(z, k)}, \quad j=1,2,\dots$$

$$C_0(z, k) = 1, \quad z = \frac{\delta y}{2}, \quad y = \frac{x}{2} \quad \text{และ } m = \frac{n}{2}$$

วิธีที่ 3

ในปีค.ศ.1990 แอชอวาร์ และ แอ็บเดล-ซาแมด (Ashour & Abdel-Samad) ได้นำเสนอการประมาณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคกกำลังสองไร้ศูนย์กลางของซึ่งเป็นอนุกรมที่สามารถคำนวณฟังก์ชันการแจกแจงสะสมเมื่อองค์ประกอบเป็นอิสระเป็นเลขคี่ดังสมการที่ (2.20)

จากสมการที่(2.5) เราสามารถเขียนฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคกกำลังสองไร้ศูนย์กลางได้ดังนี้

$$F_n^\delta(x) = \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \cdot F_{n+2i}(x), \quad \delta > 0$$

$$\text{เมื่อ } P(i) = \frac{e^{-\frac{\delta}{2}} \left(\frac{\delta}{2}\right)^i}{i!}, \quad F_{n+2i}(x) = \frac{e^{-\frac{1}{2}x} x^{\frac{1}{2}n+i-1}}{2^{\frac{1}{2}n+i} \Gamma\left(\frac{1}{2}n+i\right)}, \quad n = 2m+1$$

ถ้าแทนค่า $n = 2m+1$ สมการข้างบนจะกลายเป็น

$$(2.12) \quad F_{2m+1}^\delta(x) \cong \sum_{i=0}^{\infty} P(i) F_{2m+2i+1}(x)$$

จาก (Abromowitz and Stegun, 1964) จะได้ผลดังสมการที่ (2.13)

$$(2.13) \quad F_{2m+2i+1}^\delta(x) = 2(1 - \Phi(\sqrt{x})) + \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{r=1}^{m+i} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5.7 \dots (2r-1)}$$

เมื่อ Φ มีการแจกแจงแบบปกติ ($N(0, \sigma^2)$) จาก (2.12) และ (2.13) จะได้ว่า

$$(2.14) \quad F_{2m+1}^\delta(x) \approx \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \cdot \left\{ 2(1-\Phi(\sqrt{x})) + \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{r=1}^{m+i} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5.7 \dots (2r-1)} \right\}$$

$$\approx 2(1-\Phi(\sqrt{x})) + \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \sum_{r=1}^{m+i} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5.7 \dots (2r-1)}$$

โดยที่เทอมที่ 2 สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \sum_{r=1}^{m+i} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5.7 \dots (2r-1)} &= \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{\{(i,r): i \geq 0, r \geq 1, r-i \leq m\}} P(i) \sum_{r=1}^{m+i} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5.7 \dots (2r-1)} \\ &= \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{\{(i,r): i \geq 0, 1 \leq r \leq m\}} P(i) \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} + \\ &\quad \sum_{\{(i,r): r \geq m+1, r-i \leq m\}} P(i) \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} \end{aligned}$$

$$(2.15) \quad \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \sum_{r=1}^{m+i} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5.7 \dots (2r-1)} = \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \left[\sum_{i=0}^{\infty} P(i) \sum_{r=1}^m \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} + \sum_{r=m+1}^{\infty} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} \sum_{i=r-m}^{\infty} P(i) \right]$$

ซึ่งเทอมที่ 1 สามารถเขียนดังนี้

$$(2.16) \quad \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{i=0}^{\infty} P(i) \sum_{r=1}^m \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} = \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{r=1}^m \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)}$$

และเทอมที่ 2 สามารถใช้ความสัมพันธ์ระหว่างฟังก์ชันการแจกแจงสะสมของโคคาล์งสอง และปีวส์ซงได้ดังนี้

$$(2.17) \quad \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{r=m+1}^{\infty} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} \sum_{i=r-m}^{\infty} P(i) = \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \sum_{r=m+1}^{\infty} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} F_{2r-2m}(\delta)$$

จากสมการ (2.15),(2.16) และ(2.17) จะได้

$$(2.18) \quad F_{2m+1}^\delta(x) = 2(1-\Phi(\sqrt{x})) + \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \cdot \left\{ \sum_{r=1}^m \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} + \sum_{r=m+1}^{\infty} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} F_{2r-2m}(\delta) \right\}$$

$$(2.19) \quad F_{2m+1}^\delta(x) = F_{2m+1}(x) + \left(\frac{2}{\pi}\right)^{\frac{1}{2}} e^{-\frac{x}{2}} \cdot \left\{ \sum_{r=m+1}^{\infty} \frac{x^{r-\frac{1}{2}}}{1.3.5 \dots (2r-1)} F_{2r-2m}(\delta) \right\}$$

เมื่อ $n = 2m + 1$

วิธีที่ 4

ในปี ค.ศ. 1974 รูเบน และ ในปี ค.ศ. 1989 เบิก และ โกวินดาราจูลู ได้เสนอการประมาณค่าฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก่าลึงสองไว้ศูนย์กลางซึ่งเป็นอนุกรมที่สามารถคำนวณฟังก์ชันการแจกแจงสะสมเมื่อองศาความเป็นอิสระเป็นเลขคี่ ดังสมการที่ (2.22)

กำหนดให้ $\chi^2(n; \delta)$ เป็นตัวแปรสุ่มโคก่าลึงสองไว้ศูนย์กลาง คิวของศาความเป็นอิสระ $= n$ และค่าพารามิเตอร์ไว้ศูนย์กลาง $= \delta$ (ตัวสถิตินี้มีการแจกแจงของ $\|X\|^2 (= \sum_{i=1}^n X_i^2)$ โดยที่ $X \sim N(\theta, I_n)$ และ $\|\theta\|^2 = \delta$)

ฟังก์ชันความหนาแน่นของการแจกแจงโคก่าลึงสองไว้ศูนย์กลางสามารถเขียนได้เป็น

$$(2.20) \quad f_{n,\delta}(t) = \sum_{m=0}^{\infty} \frac{e^{-\frac{\delta}{2}} \left(\frac{\delta}{2}\right)^m}{m!} f_{n+2m}(t)$$

เมื่อ $f_{n+2m,0}(t)$ คือ $f_{k,0}(x) = 2^{-1} \left(\frac{x}{2}\right)^{\frac{k-2}{2}} \exp(-x/2)$, $x > 0$

และฟังก์ชันการแจกแจงสะสมโคก่าลึงสองไว้ศูนย์กลางสามารถเขียนได้เป็น

$$(2.21) \quad P[\chi_{n,\delta}^2 \leq t] = \sum_{m=0}^{\infty} \frac{e^{-\frac{\delta}{2}} \left(\frac{\delta}{2}\right)^m}{m!} P[\chi_{n+2m}^2 \leq t]$$

จาก (เบ็ก และ โกวินคาราจูลู, 1989 : 127-129)

$$(2.22) \quad F_n^\delta(x) = F_1^\delta(x) - e^{-(\delta+x)/2} \sum_{j=1}^k (x/\delta)^{(2j-1)/4} I_{j-(1/2)}(\sqrt{\delta x}), \quad n = 2k+1$$

เมื่อ $F_1^\delta(x) = \Phi(a) - \Phi(b)$ และ $\Phi(\cdot)$ แทนฟังก์ชันการแจกแจงสะสมของการแจกแจงปกติมาตรฐาน

$$a = \sqrt{\lambda + \sqrt{x}}, \quad b = \sqrt{\lambda - \sqrt{x}}, \quad I_{\nu+1}(y) = I_{\nu-1}(y) - \left(\frac{2\nu}{y}\right) I_\nu(y),$$

$$I_{\frac{1}{2}}(y) = \sqrt{\frac{2}{\pi y}} \sinh y \quad \text{และ} \quad I_{\frac{3}{2}}(y) = \sqrt{\frac{2}{\pi y}} [\cosh y - (\sinh y)/y]$$